

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uradništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona za četrt leta 2 kroni; ista naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Volitve v ptujski okrajni zastop.

Nemški listi in „Štajerc“ so polni veselja radi izdaja volitev v ptujski okrajni zastop in ptujski Nemci in nemčurji vriskajo radosti nad „sijajno nemško zmago“, katero so baje dosegli ptujski Nemci v skupini veleposestva. „Sijajno nemško zmago“ imenujejo Ptujčani zmago, h kateri so jim pripomogli nekateri nemci slovenski kmetje, ki so šli zvitim Nemcem na limanice in so volili z njimi.

Brez slovenskih „Judežev Iškarijotov“ bilo bi Nemcev premalo, da si celo bolnike iz postelj privlekli na voliše. „Sijajno nemško zmago“ imenujejo Nemci to zmago katero so dosegli le s svojo znano nesramno predrznostjo, z ostudno lažjo in zvijačo in s podlim obrekovanjem dosejanega slovenskega okrajnega zastopa. Ptujski Nemci in nemškutarji obetali so slovenskim kmetiskim veleposestnikom zlate gradove, ako bodo volili z njimi, obljubili so jim znižanje okrajnih doklad, zboljšanje starih in napravo novih cest, in kar je bil „trumpf“ v nemškutarski agitaciji: obljubili so slovenskim veleposestnikom „nemške šole“. To se reče z drugimi besegami: slovenski kmetje morajo postati v treh letih vsi nemškutarji, slovenski kmetje morajo se naučiti nemški, da se ne bo treba Nemcem, ki od Slovencev živijo, učiti te našje slovenščine.

Lagali so ti „poštene“ Nemci slovenskim veleposestnikom, da se tukaj ne gre za boj med Nemci in Slovenci, ampak da se gre za boj „naprednjakov“ proti „klerikalcem“, h katerim seveda prištevajo vsakega zavednega Slovenca, če je isti tudi „liberalec Tavčarjevega kalibra“.

Da bi slovenske volilce prepričali o svoji naklonjenosti nasproti Slovincem, postavili so v veleposestvu štiri slovenske nemškutarske kmete, ki bodo v novem okrajnem zastopu le „marijote“ nemške večine.

Toda vkljub vsem zvijačam se je Nemcem posrečilo dobiti komaj šest slovenskih uskokov na svoje limanice. To pa še za „nemško zmago“ ni zadostovalo in treba je bilo misliti na drugo zvijačo, s katero bi bilo mogoče dobiti večino. Tukaj je prišel Nemcem na pomoč okrajni glavar g. pl. Underrain, kateri je s svojim osornim obhajanjem nasproti slovenskim volilcem vzbudil splošno ogorčenje. Okrajni glavar, oziroma volilna komisija je črtala deset slovenskih volilcev — in s tem je bila Nemcem in nemškutarjem „zmaga“ zagotovljena.

Zmaga Nemcev v veleposestvu torej ni bila „nemška zmaga“, ampak zmaga slovenskih nemškutarjev; tudi to ni bila „sijajna“, ampak sramotna zmaga, da si sramotnejše niti misliti ne moremo kajti to zmago dosegli so namreč le z lažjo, zvijačo in z obrekovanjem.

Postopanje okrajnega glavarja ozir. volilne komisije, ki nam je deset glasov zavrgla, bilo je popolnoma krivično in neopravičeno.

Volilna komisija namreč ni pripustila 10 pooblaščenecv občin kot veleposestnic voliti, ker baje pooblastil niso podpisali vsi sosesestniki.

To pa tudi ni potrebno. Saj vendar tudi pri državnih in deželnih volitvah dosedaj ni bilo treba pri izvolitvi volilnih mož glasovati za iste vsem volilcem. Odločevala je vedno nadpolovična večina. Istotako veljalo je vedno tudi pri občinskih volitvah.

Splošno pa vlada mnenje, da je vsak občinski predstojnik dotičnih občin kot tak opravičen voliti za iste brez vsakega pooblastila.

Ako bi obveljalo načelo volilne komisije pri zadnji volitvi, potem bi sploh občine, kjer je več strank, ne mogle voliti v okrajni zastop, ker bi vsaka stranka hotela imeti svojega pooblaščenca. In ako bi le eden nasprotnik v občini ne hotel pooblastila podpisati, ne mogel bi dotični pooblaščenec, ki ima n. pr. od 50 do šeststikov 49 podpisov, se volitve udeležiti. — Načelo nemške volilne komisije pri zadnjih volitvah veleposestva v okrajni zastop torej ne more in ne sme obveljati, ker bi se s tem godila dotičnim občinam velika krivica.

Treba je torej, da v to poklicani činitelji store vse potrebno, da se dožene, ali je bila volilna komisija upravičena črtati one glasove, ali ne. Vsekako se mora stvar spraviti pred razsodišče, ki bo dognalo, ali so bile te volitve postavne.

Celjske in štajarske novice.

— Odhodnico priredi danes zvečer ob osmi uri „Slovensko delavsko podporno društvo“ svojemu članu pevcu, gosp. Milanu Kersniku, v društvenih prostorih. Vsi udje se tem potem vabijo, da se udeležijo odhodnice v čim največjem številu.

— Zaročil se je gosp. dr. Ljudevit Stiker, odvetniški koncipijent v Celju, z gospico Mici Sobaurovo, veleposestnika hčerko v Brodeh pri Vranskem. — Srčno častitamo!

— K celjskemu ljudskošolskemu vprašanju Piše se nam: Pred letom 1868 smo imeli v Celju ljudsko šolo, štirirazrednico, v prostorih sedanjega celjskega lokalnega muzeja. Ta šola je bila utrakvistična in obiskovali so jo mestni in okoliški učenci, ker do tedaj še ni bilo okoliške ljudske šole. Poučevala se je slovenščina in nemščina. Ker so pa bili prostori premajhni vzpričo veličanske množine šoloobvezanih otrok, se je istega leta ustanovila okoliška ljudska šola in to v mestu Celju in sicer po pogodbi med celjsko mestno občino in okoliško, da smejo ravno tako otroci iz celjskega mestnega šolskega okoliša obiskovati okoliško šolo, kakor tudi otroci okoliške občine celjske mestne ljudske šole. Okoliška šola se je na temelju te pogodbe ustanovila v mestu, da morejo tudi meščanski otroci obiskovati to šolo. Šola ima torej vsled te pogodbe neovrgljivo pravico, da je in ostane v mestu. Ni torej treba pri tem šolskem vprašanju povdarjati, da govori za nadaljni obstoj okoliške šole v mestu štiridesetletna doba, tekem katere je šola nameščena v mestu, ampak tembolj je treba povdarjati pravno stališče, vsled katerega ima okoliška šola temeljem zgoraj omenjene pogodbe pravico do nadaljnjega obstoja v mestu. — Razmere so iste, kakor so bile po letu 1868, kajti okoliško šolo

obiskuje veliko število celjskih mestnih otrok ravnotako kakor tudi obiskuje celjske mestne šole dokaj otrok iz celjske okoliške občine. — Eino pravo stališče v tem vprašanju je torej ono, ki nam ga daje pravomočna pogodba med obema občinama. Želeti bi bilo, da naši poslanci natanko prouče to pogodbo in s stališča iste store vse nadaljne korake v tej zadevi.

— Celjski magistrat in varnost življenja. Še ni dobro teden dni, kar je doletela nekega delavca nesreča, da se je nevarno pobil grede z dela domov, ker je padel v jamo, izkopano za postavljanje telefonskih drogov pri celjskem „mestnem mlinu“. Kriva je bila skrajna nemarnost stavbenega vodstva, ki je „prezrlo“ (!) varnostne naredbe in ni dalo razobesiti svetilke ob izkopani jami, krivo pa je bilo tudi redarstvo, ki „ni opazilo“ tega nedostatka. To bi bil en slučaj. Prošli četrtek pa se je dogodil drugi, ki še jasneje kaže, kako skrbi celjski magistrat za varnost ljudi. Prošli četrtek je, poročamo po „vahtarci“, prišel neki Ostrožnik z vozom na magistratno dvorišče, da bi tamkaj naložil pepela. Voz je obstal na pokriti jami in je vled svoje teže vlomil deske, s katerimi je bila jama pokrita in se prevrnil na delavca Filipa Krušarja ter ga tako poškodoval da so ga morali prepeljati v bolnico, kjer je prihodnji dan umrl. Revež je bil star 70 let in oženjen. — Tako „vahtarca“, katera se seveda ne povpraša, kdo je bil kriv tej nesreči. Mi smo pač mnenja, da zadene vsa krivda slavno mestno upravo, katera ima za vse dovolj denarja, kjer bi ne bilo treba, samo tamkaj ne, kjer bi moralo biti. Na vsakega celjskega prebivalca pride približno 350 K mestnega dolga, katerega je mestna uprava večinoma storila za najnepotrebnejše stvari. Na brežje hočejo napraviti ob Savinji, študmarkine in šulferajnske šole rabijo podpor itd itd., ali jame na magistratnem dvorišču pa ne morejo tako pokriti, da bi se ljudje ne pobijali in mučkali ob nji. Zato ni denarja, ker spada ta stvar najbrž med one redne potrebe, katere se morajo vsled izvenrednih potrebščin (po dr. Negriju) odgoditi na boljše čase. To je gospodarstvo, to se pravi umno razpolagati z našim davčnim denarjem! Županova soba je enaka cesarjevi sprejemni dvorani, par metrov nižje pa se ubijajo ljudje, ker ni denarja, da bi se gnojna jama pošteno pokrila! Res vredno nemškega Celja!

— Lopovstvo celjske nemškutarije se je pokazalo v vsej svoji grdobiji v znani sferi g. Popoviča, v katero ga je zapletla ista nesramna nemčurska klika. Na ovadbo z nemške strani, iz onih krogov, ki so „vahtarci“ najbližji, se je uvedla aretacija in preiskava proti g. Popovcu. „vahtarca“ pa je na najnesramnejši način na padla g. Popoviča in trgovino g. Vaniča, hčeteč prvega spraviti ob eksistenco, trgovino pa g. g. Popovcu oškodovati. G. Popovcu je bil vsled pravorekane kr. okr. sodišča popolnoma opravičen, spoznan nedolžnim, o čemer so se „vahtarci“ dopisuni takoj po končani obravnavi osebno prepričali, in tu se je pokazalo lopovstvo celjske nemškutarije v najgusnejši obliki. Seveda vse „nemško“ Celje se je že veselilo, da bo dobilo slovenstvo v Celju občuten udarec; Vaničevo trgovino so se videli onečaščeno, prazno, svoje prodajalnice

so že videli polne slovenskih odjemalcev, „Narodni dom“ osramočen, Slovence proglašene za nesramnike itd. itd.; toda opekli so se: vsa sramota pada na nje same. Ali toliko poštenja pač ni najti v tej sodrgi, da bi priznala svoj zločin. Da, prej je obrekovala „vahtarca“, ali sedaj, ko se je njeno pisarjenje izkazalo kot popolnoma izlagano, ko je sodišče s svojo razsodbo izreklo obenem tudi uničujočo sodbo o „vahtarčnem“ „uradnem“ poročevanju, sedaj pa molčijo ti lopovi, častikralci, kakor grobovi. Ali si je mogoče misliti večjo nesramnost! Ne! Sicer je bilo pričakovati kaj takega, ali vendar smo mislili, da bo morda imel vendarle ta ali oni izmed „vahtarčnih“ glavnih urednikov toliko moške časti v sebi, da bi dal preklicati ona brezsramna obrekovanja, toda nič pa nič. Škoda je res, da bi se še nadalje bavili s tako golaznijo, kakor je celjsko „nemštvo“, bavilo se bo s to zadevo c. kr. državno pravdnitstvo, ali toliko naj pač pripomnimo, da ima pošteno slovensko ljudstvo v zgornji zadevi najlepši dokaz o breznačajnosti in lopovstvu celjskega posilnemštva. Da, slovenski kmet, kateremu je poštenost nad vse tu vidiš, kakšni ljudje so oni, ki se ob priliki volitev sladkajo okoli tebe, tu jih vidiš lažnjivce, obrekovalce, brezsradne lopove, ki krađejo čast Slovincu samo zato, ker je Slovenec, dá, tu jih vidiš one, ki te z medenimi besedami vabijo v svoje delavnice, gostilne, trgovine, kakšni so v resnici, takrat, ko se ne nadejajo, da bodo stisnili tvoj težko zaslužen groš v svoj vedno prazni in lačni žep. Da, taki so celjski, taki so tudi drugi nemčurji — lopovi!

— Zakaj še zahajate v nemške gostilne? Ako bi bili toliko pametni, da bi se izogibali nemških gostiln, kakor se dosledno izogibajo Nemci slovenskih, bi se ne ponavljala zopet in zopet nesramna izzivanja, katerim so izpostavljeni slovenski obiskovalci nemških gostiln. Saj smo že tolikokrat opozarjali na ta dejstva, ali vkljub vsemu temu zahaja še vendarle veliko Slovencev, celjskih in vnanjih, v celjske nemške gostilne, in redno se vedno dogaja, da se jih tamkaj na najnesramnejši način žali, pa naj bo že dotičnik domačin ali pa tujec. — Pred nekaj dnevi je spremljal neki celjski Slovenec svojega znanca na kolodvor. Ker je bilo do vlaka še dovolj časa, sta stopila v hotel „Stadt Wien“. Celjan je naročil vina po nemški, da ne bi se mu morda predbacivalo izzivanje. Med seboj sta seveda govorila slovenski, kajti nemški bi sploh ne bila mogla, ker je bil samo eden zmožen nemščine, drugi pa ne. Toda ni trpelo dolgo, kar prihitel natak in ju nahruli z besedami: „Hier wird nicht windisch gesprochen!“ (Tu se ne sme govoriti slovenski!) — V bližini je sedel celjski župan Rakusch, kateremu je najbrž slovenska govornica motila mirno prebavljanje — — — Slovensko občinstvo, posebno potujoče, opozarjamo na ta dogodek, da se bo vedelo ravnati, kje za poštenega Slovincu ni prostora v Celju. K gornjemu naj še pristavimo, da je nemški na takar nemškega hotela sprejel brez obotavljanja slovenski denar, in da je bil eden izmed onih dveh gospodov v vojaški uniformi.

— Nemška olika. Ako kdo hoče, da se navadijo njegovi otroci prave olike — nemške namreč, naj le pridno pošilja svoje otroke v celj. nemške šole, kajti tam se je gotovo navadijo. Dokaz sledeči dogodek: Pred par dnevi je šla po tako zvani „bogengasse“ neka slovenska gospa. Dekleta so šla ravno iz šole, iz nemške namreč, in ena izmed teh nadobudnih prihodnjih nemških celjskih krasotic se je postavila pred omenjeno gospo, ji pokazala jezik in jo začela obsipati z vsemi mogočimi psovskami. Radovedni smo, kak je pouk v teh nemških šolah, ako so njegovi učniki takšni, kakor v zgoraj omenjenem slučaju. Pa kaj, olika je olika, in nemška je pač takšna, kakor se je tu pokazala.

— Celjski nemški paromlin ima sijajno bodočnost. Vsa tozadevna „farbanja“ nekaterih hudobnih navšečnikov in zavidnikov, da ne bo imel drugega dela, kakor mleti ono pšenico, kar je Majdičevi hlapci izgube me potom s kolodvora skozi Gaberje, so naravnost iz trte izvita, kajti po najnovejših poročilih z vzhodnoazijskega bojišča se odpira, kakor smo že rekli, mlinu sijajna bodočnost. S temi vestmi v zvezi je baje

tudi dejstvo, da si je pred kratkim ogledal mlin odposlanec japonskega vojnega ministrstva ter na mestu sklenil z vodstvom mlina za vse nemško Celje velesijajno pogodbo, glasom katere prevzame mlin za dobo rusko-japonske vojne vso oskrbo japonske armade z moko. Razun tega je isti odposlanec naprosil odločujoče faktorje, da takoj po končani zgradbi odpošljejo ves gradi teljski zbor z akcijonarji vred na Japonsko, ker nameravajo baje tudi tamkaj zgraditi tak mlin, kajti tudi tamkaj imajo dovolj tako primernih močvirnatih prostorov. Posebno pa je poudarjal praktično razsvetljava okrog mlina in različne jame, katere imajo to prednost, da se človek najprej na pol ali pa popolnoma ubije v njih, na kar mu potem zasveti čez par ur mrko brleča zadnja luč. Z eno besedo, mož je bil kar očaran, in posledica je bila sijajna pogodba. Le žal, da nam Celjanom vsled te pogodbe ne bo mogoče biti tako kmalu deležnim dobrote celjskega mestnega paromlina.

— Naš rojak g. inžener Ferdo Lupša je dobil po priporočilu siamskega konzula na Danaju zelo častno ponudbo družbe „Siam Canals Land und Irrigation Company“ v Bangkoku v Siamu (jugoistočna Azija), da prouči in premeri neke še dosedaj nepoznane kraje siamske države v svrhu kolonizacije. Kakor nam poroča gosp. Lupša, mu je došel ta poziv popolnoma nepričakovano. Vkrca se je v Genovi na nemški parnik „Princ Heinrich“ ter v desetih dneh došel preko Neapola, Port Saida, Suez in Rdeče morje, odkoder nam je poslal prvo poročilo. Gosp. inžener piše dnevnik in nam je obljubil, da nam bo redno poročal o svojem potovanju in delovanju, katero bo naše cenjene bralce gotovo zanimalo. Proti koncu aprila bo došel g. Lupša v svoje bodoče bivališče. Nadejamo se torej, da bomo potem kmalu mogli priobčevati njegove velezanimive potne črtice in doživljaje. H koncu nam bodi še dovoljeno odkritosrčno častitati g. inženerju na zelo častnem pozivu v to službo, ki ni časten samo zanj, temveč v isti meri tudi za slovenski narod, iz katerega je izšel! Želimo mu le še čvrstega zdravja in najlepših uspehov.

— „Štajerčevi“ naprednjaki. Pri zadnji seji novega ptujskega okrajnega zastopa bil je župan Ornigg, torej „pristen“ ptujski Nemec, izvoljen načelnikom, Waldemar Hntze, seveda tudi privandran Nemec, pa podnačelnikom okrajnega zastopa. V odbor so bili voljeni in sicer iz veleposestva: Nemec graščak baron Kubeck, iz skupine velike industrije: nemški ptujski doktor pl. Fichtenau, iz skupine mest in trgov: ptujski nemški sodar Steudte, od vseh skupin pa največja dva ptujska Nemca: Maks Straschill in Adolf Selinschegg. V ptujskem novem okrajnem zastopu bodo torej sedeli razun edinega Slovincu J. Goloba, katerega so volile vrle slovenske kmetake občine sami „pristni Nemci“ od nog do glave. Namestu slovenskih odvetnikov, duhovnikov in kmetov bodo torej ogromni večini slovenskemu prebivalstvu ptujskega okraja gospodarili zanaprej ptujski nemški doktorji, nemški „purgarji“ in nemški graščaki. In hinavski nemški škutarški „Štajero“ pa še vedno slepi kmete ter piše, da je novi okrajni zastop v „naprednjaških“ rokah. Upamo, da bomo imeli dovolj prilike pokazati te nemške „naprednjake“ našim slovenskim kmetom v pravi luči.

Društveno gibanje.

— Društvo slovenskih učiteljic, ima svoj letni občni zbor dne 31. marca t. l. ob 9. uri do poldne v slovenski osemrazrednici pri Sv. Jakobu v Ljubljani. — Razun običajnih odborovih poročil je na dnevnem redu tudi predavanje gđ. Vite Zupančičeve „O narodni zavesti slovenske učiteljice“. — Predloge in nasvete je vposlati odboru pismeno vsaj tri dni poprej. Člane in nečlane vlijudno vabi odbor.

— Kmetijsko bralno društvo Bočna priredi predstavo „Lurška pastirica“ dne 4. aprila t. l. v gostilni Iv. Purnat v Bočni. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo stojišča 60 vin., sedeži 1 krona.

— Gasilno društvo v Cezanjevcih priredi tombolo, katera se vrši v dvorani g. Iv. Kukovca

v Ljutomeru na velikonočni ponedeljek. Začetek ob 6 uri popoldne. K obilni udeležbi vabi vlijudno odbor.

— Bralno društvo pri Sv. Križu na Murškem polju priredi na velikonočni ponedeljek t. l. veselico s tem sporedom: 1. Pozdrav. 2. Pesem „Za dom med bojni grom“, moški zbor. 3. Deklamacija „Vstajenje“ 4. Pesem „Kadar mlado leto“, mešani zbor. 5. Slavnostni govor. 6. Pesem „Nazaj v planinski raj“, mešani zbor. 7. Igra „Tihotapci“ v dveh dejanjih, priredil č. g. kaplan Matija Zemljčič. 8. Pesem „Srce človeško sveta stvar“, moški zbor. 9. Igra „Njegov maček“, v dveh dejanjih. Pri prosti zabavi šaljivi stročlovci K obilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

Druge slovenske novice.

— Mobilizacija? Poroča se nam: Zatra se z vso gotovostjo, da bo ves tovarni promet z Bosno in Hercegovino za več dni popolnoma zastavljen — radi vojaških vlakov. Trdi se celo, da pojde 120 000 mož preko meje, večinoma poljski in severno-ogrski polki. — Tudi na celjskem kolodvoru je izobešeno naznanilo, ki naznanja obustavljenje prometa z Bosno in Hercegovino.

— Telefonična zveza Ljubljane z Gorenjsko do Trbiža je zagotovljena. Telefonični uradi bodo v Trbižu, Beli peči, Mojstrani, na Jasenicah, Javorniku, Lescab, Radovljici, Podnartu in Kranju. S postranskimi črtami nameravajo zvezati s tem telefonom Škofjo Loko in Tržič. Stroški bodo znašali 124 000 K. Z občinami se vrše dogovori, da bi občine prispevale k stroškom s 30imi odstotki.

— Slovenska zmaga na Koroškem. Pri občinskih volitvah v Glinjah so 23. t. m. v tretjem in drugem volilnem razredu z veliko večino zmagali Slovenci.

— Volilni boj na Koroškem. Danes je dopolnilna deželnozborna volitev v okraju Podkloster-Trbiž. Ta okraj je zastopal dr. Abuja, ki je rad pravil, da je Slovenec, v resnici pa je bil strupen nemški nacionalec. Sedaj kandiduje slovenska narodna stranka za ta okraj posl. Frana Grefenauerja. Kakšen bo izid volilnega boja, se ne da prorokovati, toliko pa je gotovo, da bi Grafenauer lahko zmagal, če se razvije primerna agitacija. Nasprotniki napenjajo vse sile, da bi obvarovali ta mandat. Boj bo ljut, jako ljut, in vsi koroški Slovenci pričakujejo z nestrpnostjo izida.

„Narodni dom“ v Celovcu? — Iz Celovca pišejo „Grazer Tagblattu“: Čuje se, da je Ernst Schöffmann, lastnik gostilne „Buchenwald“, v kateri je velik zborovalni prostor, s posredovanjem ljubljanske kreditne banke jo prodal za namene slovenskega „Narodnega doma“ v Celovcu.

— Zmaga tržaških Slovencev. Stavba slovenskega „Narodnega doma“, ki že ponosno gleda na trg pred vojašnico v Trstu, ne bo imela zaprtega razgleda. Mestna občina je hotela stavbo oškodovati s tem, da je prodala prostor pred vojašnico, na katerem bi tik pred „Narodnim domom“ zidala svoje poslopje neka banka. Ces. namestništvo pa tega ni dovolilo, češ, da je ta del trga za promet nujno potreben. Tako bo prosto stal na enem najlepših trgov v Trstu slovenski „Narodni dom“, ki je že pod streho. K temu uspehu tržaškim Slovincem odkritosrčno častitamo!

— Ljudsko šolstvo v Trstu. Tržaški Lahit se radi bahajo, kaj da vse store za povzdigo omike in za izobrazbo prebivalstva. Kdor bi verjel tem besedam, bi moral misliti, da je Trst glede ljudskega šolstva ena prvih provincij v državi, v resnici pa je najbolj zanikrna provincija. Še v zanemarjeni in zapuščeni Galiciji je bolje kakor v Trstu. In Trst je vendar veliko, bogato mesto, kjer se dan na dan proslavlja avita coltura. Po uradni statistiki o avstrijskem ljudskem šolstvu za l. 1899/1900 je bilo tedaj v Trstu in okolici 25 755 otrok, ki bi bili morali šolo obiskovati. V šolo pa je hodilo ali dobivalo zasebni pouk le 19.393 otrok, 6362 otrok pa sploh ni uživalo nikakega pouka. V prvem trgovskem mestu cele države vzraste kar četrtina

otrok kakor živina na paši. Ni čuda, da je potem toliko izpridenosti. — V Trstu in okolici se ni šolska oblast sploh nikdar pobrigala. V okolici hodijo v šolo samo tisti otroci, ki jih starši sami oglašajo. — C. kr. obrtni nadzornik v Trstu je v svojem poročilu za l. 1902 označil kot sramotno dejstvo, da petina rokodelskih vajencev ne zna ne čitati ne pisati. Že 35 let je v veljavi sedanji ljudskošolski zakon, a v Trstu še do danes ni občinski svet kot deželni zbor uredil šolskega nadzorstva. — In ljudje, ki nalašč zanemarjajo ljudsko šolstvo na tako barbarski način, zahte vajo vseučilišče. Namesto da agitirajo za vseučilišče, naj se rajši zavzemajo za ljudsko šolstvo, da ne bo mladina rastla tako, kakor rastejo ciganski paglavci.

— „Italijanstvo“ najradikalnejega italijanskega društva v Trstu. V novi odbor radikalne „Societa Ginnastica“ so bili izvoljeni med ostalimi sledeči Italijani „čiste krvi“: predsednik Mrak; odborniki: Barbé Koverlica, Perko, Košuta, Dudović Gortan, Žigon itd.

— Za razširjenje tržaške luke je vlada pred odgodenjem državnega zbora predložila predlogo, s katero se pooblašča finančni minister v ta namen vzeti na posodo 46 milijonov kron. Med drugim bo pri sv. Andreju napravljena nova luka, pri Barkovljah pa novo skladišče lesa.

— Avstrijsko bojno brodovje. Dne 19. t. m. se je podala prva diviz eskadra iz Pulja v grške in maloazijske luke. Koncem junija se baje vrne. Ker bo brodovje blizu Macedonije, bo to morda vplivalo na reformne note. — Meseca aprila bo spuščena v Trstu v morje nova avstrijska bojna ladja „Nadvojvoda Friderik“ (10.600 ton). — Dne 25. marca t. l. so spustili v Donavo pri Budimpešti dva nova donavska monitorja.

— Naš cesar v Opatiji. Dne 7. aprila t. l. zjutraj pride cesar Frac Jožef v Opatijo. Peljal se bo tja mimo Ljubljane. Prihodnji dan se vrne nazaj na Dunaj. Obiskal bo v Opatiji švedsko kraljevo dvojico in velikega vojvodo in vojvodkinjo luksemburško. V Opatiji se delajo velikanke priprave za sijajen sprejem. Zvečer bo sijajna razsvetljava.

— Laška nasilnost. Novi istrski deželni glavar dr. Rizzi je zaupni mož dunajske vlade. Ta dr. Rizzi je razposlal vsem istrskim občinam naznanilo, da je nastopil svoje mesto kot deželni glavar. To naznanilo je bilo pisano samo v italijanskem jeziku. Tudi hrvatske in slovenske občine so dobile samo italijansko naznanilo. Nekateri izmed teh so protestovale proti temu postopanju in niso vzele na znanje obvestila, da je dr. Rizzi imenovan deželni glavarjem. Tudi v deželni odboru kaže zaupni mož osrednje vlade isto nestrpnost. Deželni odbornik dr. Dinko Trinajstić je predlagal, naj se vse vloge rešujejo v tistem jeziku, v katerem so spisane, hrvatske in slovenske torej v hrvatskem in slovenskem jeziku, italijanske pa v italijanskem. Za ta predlog je glasoval samo dr. Trinajstić, ostali trije deželni odborniki pa so glasovali proti. Dr. Trinajstić je pozval dež. glavarja dr. Rizzija, da naj proti temu kršenju ravnopravnosti vloži svoj veto, a glavar tega ni storil in se s tem identificiral z nasilstvom laških deželni odbornikov.

— Jugoslovanski dijaški kongres. — Iz Belegrada se poroča, da mislijo dijaki beligradske visoke šole sklicati shod vseh jugoslovanskih vseučiliščnih dijakov in sicer v Beogradu. Za prvega maja je baje objavljeno v Beogradu dijaštvo hrvatsko, bolgarsko in slovensko.

Politični pregled.

— Državni zbor se snide baje šele 18. ali 19. aprila.

— Tajni ukaz vojnega ministra. Nemškim listom se poroča, da je vojni minister zopet izdal tajni ukaz, v katerem naroča častnikom pri čeških polkih, da morajo z moštvo češke narodnosti govoriti le češko. Ukaz se sklicuje na tozadevno interpelacijo poslanca Klofača ter se navaja, da ima ta poslanec med moštvo čeških polkov svoje zaupnike, ki mu poročajo, ali rabijo častniki res češčino. Ako je tak ukaz resničen, isti le potrjuje, da je bil prvi ukaz glede jezikovne ravnopravnosti le pesek v oči. Šele stro-

gega nadzorstva in interpelacij se zбоji vojna uprava.

— Ogrski državni zbor. Poslanska zbornica je sprejela predlogo glede odprave službene kavcije, nadalje hrvatsko nagodbo v tretjem branju in rešila razne imunitetne zadeve. Nato se je zbornica odgodila do 12. aprila. Magnatska zbornica je odobrila proračunsko predlogo ter po krajši debati sprejela tudi rekrutno predlogo za leto 1904.

— Sestanek nemškega cesarja in italijanskega kralja. V Neapolju sta se sešla nemški cesar Viljem in italijanski kralj Viktor Emanuel. Pri slavnostnem obedu na ladji je napil italijanski kralj v italijanskem jeziku, cesar Viljem pa se mu je zahvalil nemško. Oba pa sta poudarjala važnost in blagodejnost trozveze. Cesar Viljem pa je rekel, da je pojem trozveze neizbrisljivo vtisnjen v dušo podložnikov.

Rusko-japonska vojna.

Admiral Makarov je brzojavil iz Port Arturja carju Nikolaju, da je v soboto z vsemi oklopnici, križarkami in torpedovkami odplul iz pristanišča in rekognosciral vse sosedne otoke, ne da bi naletel kje na sovražnika. S tem je ovržena iz Tokija došla vest, da se je Japoncem posrečilo izhod iz portarturskega pristanišča zapreti, katero smo mi že takoj izprva označili kot neverjetno.

V Port Arturju izhajajoči list „Novi Kraj“ priobčuje navdušilen oklic poveljnjočega generala na portartursko posadko in važne ukaze glede izdajalskih poskusov s signali obvestiti Japonce o dogodkih in o položaju v portarturski trdnjavi. Poveljnik trdnjave je izdal razglas, da bo vsak Kitajec, ki se zasači, da bi dajal sovražniku znamenja, brez odlaganja kaznovan s vso strogostjo. Sedaj je v Port Arturju vse mirno in japonskega brodovja ni nikjer videti.

Iz Harbina je došla brzojavna vest, da je v soboto opoldne tja došel vrhovni poveljnik Aleksej Nikolajevič Kuropatkin in bil sprejet kar najslovesneje. Te dni se odpelje Kuropatkin v Mukden, kjer prevzame vrhovno poveljstvo. — Splošno se misli, da se bo na ruski strani takoj po Kuropatkinovem prihodu v Mukden pričele velike vojne akcije v Mandžuriji in ob reki Jalu.

Petrograd, 28. sušca. Admiral Makarov je brzojavil carju: V noči od sobote na nedeljo so Japonci dvakrat naskočili Port Artur in poskusili zapreti vhod v pristan, a so bili odbiti. Najprej so poslali štiri velike branderje v spremstvu šestih torpedovk proti vohu v pristan. Stražni ladji „Ober“ in „Otvažnij“ ter baterije so jih zapazile in začele streljati na nje. Zapo vednik ladje „Silnij“, hoteč preprečiti približevanje, se je zapodil med japonske branderje. S torpedom je enemu razbil sprednji konec, vsled česar so bili trije branderji vrženi na desno in tam obtičali blizu brega, četrti pa je bil vržen na levo. Vhod v pristan je ostal vsled tega prost. „Silnij“ se je potem lotil boja z japonskimi torpedovkami. Inženier in šest podčastnikov je ubitih, zapovednik „Silnega“ in 12 pomorščakov je ranjenih. Med tem so se približale Port Arturju japonske oklopnice in križarke. Jaz sem jim šel z brodovjem nasproti. Po kratkem boju so se Japonci odstranili in se je tudi ta drugi poskus ponesrečil.

Petrograd, 28. sušca. Admiral Makarov poroča carju, da se je sovražnik umaknil od Port Arturja. Ladjo „Silnij“ je zadela japonska granata in jo poškodovala pri stroju. „Silnij“ je vsled tega obtičal na pesku, a posrečilo se je, ga spraviti v pristan. Na japonskih branderjih so bile takozvane hudičeve ure, ki naj bi v gotovem trenutku eksplodirale. Oglasili so se razni prostovoljci, da gredo na te ladje. Poročnika Kedrov in Azarijev ter mičmen Pilovski so šli na branderje in srečno prerezali električne žice. Branderji, ki obsegajo po 2000 ton, niso stare ladje in so montirani s topovi.

Petrograd, 28. sušca. Admiral Aleksejev je sporočil carju: General Miščenko je 23. t. m. poslal dve stotnji kozakov, da poizvedo, koliko Japoncev je prišlo čez reko Čingeangan. 1½ vrsto od Pakčenga so kozaki videli 30 Japoncev, katerim so hiteli pešaki na pomoč. Kozaki so

streljali na Japonce in ubili enega oficirja in enega vojaka, potem pa izvedši, da se bližajo japonski pešaki, se umaknili. Japonci so Pakčeng zasedli; na desnem bregu reke Pakčengan sta dve stotnji pešakov in ena eskadrona konjenikov. V Andžu je 3000 mož. V Činampo prihajajo vedno vojne in transportne ladje; izkrcano vojaštvo se pošilja v Pjengjang, v Uasan in v Kangje.

London, 28. sušca. Govoreč o včerajšnjem brezuspešnem napadu na Port Artur pravi „Daily Chronicle“, da japonska mornarica ni opravičila tistih nadej, ki so se gojile glede nje in da je admiral Makarov odbivši ta napad onemogočil nadaljnje izkrcavanje japonskega vojaštva v Koreji.

London, 28. sušca. Privatnih poročil o včerajšnji bitki pri Port Arturju še ni. Vendar priznavajo listi, da je položaj Rusov v Port Arturju dosti ugodnejši nego se je mislilo. Izmed ruskih ladij je samo „Retvisan“ poškodovan, vse druge so v dobrem stanju; živil je v Port Arturju dovelj; železnica funkcionira neovirano. Sodba je: Port Artur je nepremagljiv.

Petrograd, 28. sušca. General Smirnov javlja, da so Rusi pri reki Ipsimo 50 mož broječo četo Huanguzov skoro popolnoma uničili.

Petrograd, 28. sušca. Včeraj je general Kuropatkin prišel v Mukden.

Petrograd, 28. sušca. Vest, da je ladja „Bojan“ zletela v zrak, je izmišljena.

Zahvala.

Globoko užaljeni vsled bridke izgube našega ljubega, nepozabnega sina

Janka Sorčana

stud. phil.

usojamo se prav prisrčno zahvaliti za mnoge dokaze odkritosrčnega sočutja, za krasne vence in mnogobrojno spremstvo predragega pokojnika k zadnjemu počitku.

Posebno se še zahvaljujemo prečastiti duhovščini, posebnemu gosp. župniku in kaplanu z Dola za častno asistenco, deputaciji akadem. teh. društva „Triglav“ in prisotnim gospodom vseučilišnikom društva „Sava“, gosp. stud. iur. Krevlju za ganljivi nagrobni govor, slav. učitelstvu, katero se je s šolsko mladino udeležilo pogreba, slavnemu gasilnemu društvu doškemu, hrastniškemu in trboveljskemu, gospodom pevcem za žalostinko pri zadnjem sprevedu, kakor tudi vsem drugim udeležencem za tako častno spremstvo.

HRASTNIK, dne 24. marca 1904.

(140) Žalujoča rodbina Sorčan.

Posojilnica v Celju

regist. zadruga z neomejeno zavezo — Vorschussverein in Cilli, reg. Genossenschaft mit unbeschränkter Haftung, ima svoj

redni letni občni zbor

v ponedeljek, 11. aprila 1904 ob 5. uri pop.

v sejni dvorani „Narodnega doma“ v Celju s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Odobrenje letnega računa pro 1903.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Razni predlogi.

(144)

NAČELSTVO.

Patentovane

sušilnice za hmelj

ki so se že več let najboljše obnesle, katere so v Žatecu in Avši v več sto izvodihi aprobirane, se stem gospodom hmeljarjem najtoplejše priporočajo. Te sušilnice so zelo po ceni in vzhle temu zelo uporabne, potrebujejo malo kuriva in ni treba zanje novega poslopja, temveč se lahko vzdajajo v že obstoječem. Ogledajo se lahko v Žalcu. Naročbe sprejema imejitelj patenta

GUSTAV HAHN v Avši na Češkem sedaj v Žalcu, in njegov zastopnik FRANC VIRANT (139) v Žalcu.

Natakarica

zmožna slovenskega in nemškega jezika, prednost ima šivilja, se sprejme takoj pri (128) **D. Bezenšek na Frankolovem.** 3-3

2 krepka dečka

se sprejmeta takoj kot učenca v večjo pekarijo v trgu.

Naslov se izve pri upravništvu «Domovine». (143) 2-1

MILIN

pri okrajni cesti, eno uro in pol od kolodvora, brez vse konkurence, z **gostilno, prodajalno, tobačno trafiko in ledenico**, pašnikom, njivo in travnikom se da v najem.

Natančneje se izve pri **JOS. CERJAK-u** v Rajhenburgu. (141) 1

Svoji k svojim! Za spomlad, Velikonoč in Binkošti!

Krščanska in slovanska tvrdka!

Tovarniško skladišče najboljšega češkega sukna, tvornica najraznejših tkanin

ŠTEFAN SKALICKY v Češki Skalici. (Češko)

Ček. št. c. kr. pošt. hran. urada: 814.140.

Brzozjavni naslov: Skalicky, Češka Skalica.

Opozarjam velečastito duhovščino, slavno učiteljstvo in cenj. gospodinje na svoje **veliko skladišče pristnega češkega sukna vseh vrst, barv in cen. Velika zaloga črnega sukna za talarje in salonske obleke, veliki skladi moške in ženske robe za poletje in zimo.** Proizvajam v lastni tkalski tovarni iz pristnih čeških lanenih snovi, ki nikdar ne izgube barve, vse vrste belih in barvastih tkanin, kot so: preproge za okna, postelje in mize, posteljne in namizne prte, prima-platno za srajce, jopiče, izdelke iz damasta, šifona, širtinga, kanafasa in grizeta. Bogata izber sešira za damske kostime.

Na zahtevo obilna vzorkovnica sukna za moške in ženske obleke.

Ena sama naročba mi zagotovi stalnega odjemalca.

(137)

Sklad sukna za športne in turistične obleke!

Tovarna za opeko, peči in lončenino V. P. Vidic & Co. v Ljubljani

(142) 10-1

ponuja poljubne množine

zarezane strešne opeke (Strangfalz-Dachziegel) in
stisnjene strešne opeke (Pressfalz-Dachziegel)

naravno rdeče žgane in črno impregnirane.

Najcenejše, najodličnejše in najlepše strešno pokritje.

Točna in najsolidnejša postrežba. Vzorci opeke in prospekti **zastonj.**

Fižol, predivo, suhe gobe, mešane lase in češplje kupi

Anton Kolenc, trgovec v Celju.
(115) 5-5

Kava in čaj

iz prve roke, t. j. neposredno od sadilca kave in čaja, (54) 12-4
torej s popolnim jamstvom za pristno in nepokvarjeno kavo in čaj.

NAJNIŽJE CENE.

Najino dosti čez 100.000 orolov veliko posestvo se obdeluje **najracionalnejše.** Najine vrste kave in čaja so jako aromatične in izdatne.

Kava: Javaflor, najfinejša, 4¹/₂ kg gl. 6.65, fina, 4¹/₂ kg gl. 5.90. Java brasil-mešanica 4¹/₂ kg gl. 5.40. Čaj 1 kg gl. 2.80, 4'— in 5.50. — Pošilja se carine prosto na vsako pošto proti povzetju. Cenik zastonj in poštne prosto.

Turk & drug

veleposestnika na Javi, prodajalca kave in čaja v lastni režiji

v Trstu
Via dell'acquedotto 62.

(118) 5-3

Najboljši

električni pianini

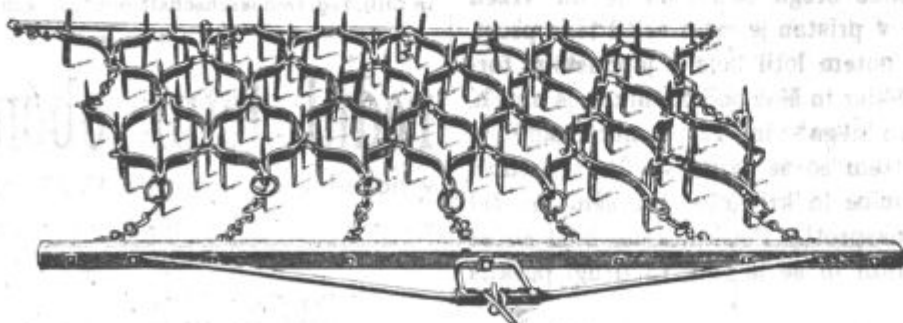
po najnižji ceni

kakor tudi navadni glasovirji se dobijo le pri meni.

Martin Ropas

Celje ★ izdelovatelj glasovirjev ★ Celje.

Poljske in travniške **brane, pluge** za težko in lahko zemljo, z dvema lemežema in za oranje na globoko, **raznovrstne poljedelske stroje**, lemeže in deske za pluge, zobe za brane, **lopate** in motike, **trtne škarje in drevesne žagice** priporoča

trgovina z železnino **'MERKUR'**, P. Majdič, Celje.

Za stavbe: **traverze, cement in cevi iz kamenšćine. Žične mreže za ograje in trnjeve žice.**